

ماه کرم ابریشم

زوفی رایر

www.ketab.ir

عباسعلی صالحی

سرشناسه: رایبر، زوفی، ۱۹۸۴-م.

Reyer, Sophie, ۱۹۸۴-

عنوان و نام پدیدآور: ماه کرم ابریشم / زوفی رایبر: عباسعلی صالحی.

مشخصات نشر: اصفهان: گابه، ۱۳۰۰.

مشخصات ظاهری: ۱۲۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۴۱۳-۴-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: عنوان اصلی: Im Monat der Seidenraupe.

شعر اتریشی -- قرن ۲۰م. -- ترجمه شده به فارسی

۲۰th century -- Translations into Persian -- Austrian poetry

شناسه افزودن: صالحی، عباسعلی، ۱۳۵۹-، مترجم

رده بندی کنگره: PT۱۳۸۱

رده بندی دیویی: ۸۳۱/۹۱۴

شماره کتابشناسی ملی: ۸۶۳۲۶۹۰

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

www.ketab.ir

نویسنده: زوفی رایبر مترجم: عباسعلی صالحی

ویراستار فارسی: ریحانه مشکلائی

صفحه آرا: امیر همایونی طراح جلد: مینا اشتهداری ها لیتوگرافی و چاپ: کنکاش

نوبت چاپ: اول شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۴۱۳-۴-۱ شمارگان: ۳۶۰ نسخه

ناشر: انتشارات گابه

آدرس: اصفهان، خیابان محتشم کاشانی، کوچه سیروس جنوبی، کوچه امید، پلاک ۲۴۳

کد پستی: ۸۱۷۵۹۶۴۸۱۴

تلفن: ۰۹۱۳۷۴۳۶۸۲۸

پست الکترونیک: contact@gabehpublications.com

فروشگاه اینترنتی: www.gabehpublications.com

gabehpublications.original

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب برای ناشر محفوظ است.

تکثیر، انتشار و بازنویسی این اثر یا قسمتی از آن به هر شیوه، از جمله فتوکپی، الکترونیکی، ضبط و ذخیره در سیستم های بازیابی و پخش بدون دریافت مجوز کتبی و قبلی ممنوع است. این اثر تحت حمایت «قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان ایران» قرار دارد.

سخن مترجم:

www.ketab.ir

معرفی و واکاوی کوتاه اشعارِ زوفی رایپر
زیبایی شناختی شعرِ ساختارشکن^۱ زوفی رایپر

زوفی آنا رایپر، زادهٔ ۲۰ دسامبر ۱۹۸۴ در وین، بانوی شاعر، نویسندهٔ تئاتر کودکان و آهنگساز موسیقی کلاسیک است. از جمله جوایز ادبی اش، جایزهٔ ادبی شهر گراتس^۲ اتریش است. هم‌اکنون در وین زندگی می‌کند.

شعر برای زوفی، همچون جاده‌ای است که راه می‌گشاید، با زاد و توشی خاص برای این جاده. او در شعرهایش، هم تماشاگر است و هم شریکِ ما در خواندن. در کودکانه‌هایش، نگاه به گذشته، مثل فلاش بک، همواره وقتِ کودکی را در

1- Dekonstruktion

2- Graz

خاطر زنده نگاه می‌دارد. کودکانه‌ها را دوباره به یادمان می‌آرد، انگار که با تکه‌های اسباب بازیِ لگو، سازه‌ای شگفت‌انگیز بنا می‌کند و مدام چیزی تازه را می‌آزماید. از مادرانگی و زنانگی نیز در شعر، شناختی یگانه بدست می‌دهد. مادرانه‌هایش، تصویری بی‌بدیل از بخشش و ذاتِ هستی‌بخشِ مادر است. به حدِ افراط در واژه‌ها صرفه‌جوست، اما با سازه‌ای کوچک از واژه‌ها، گاه مفهومِ هستی‌شناختی عمیقی را روبروی دیدگانمان به تصویر می‌کشد.

در سروده‌هایش از امرِ جسمانی و ذاتِ متناهیِ انسان هم دور نمی‌شود. رازآمیزی، سایه‌ناکی، حرف‌های ناتمام، مه‌آلودگی و نیز انتزاع را روبروی دیدگانمان به تصویر می‌کشد و آنگاه انگار که در پشت نقابی با ما سخن می‌گوید. ذاتِ شعرش برآمده از شهود و الهام است.

زوفی، نمایندهٔ نوع ادبی خاصی در شعر و ادبیاتِ معاصر آلمانی زبان هم هست، با نام: ادبیات تحلیل‌رونده^۱. بدین معنا که در برخی اشعارش، و بدینحال ساختارشکنی خاص خود، زبان را اوراق می‌کند تا دستِ آخر به ساختارهای آوایی برسد، جایی که از زبان، دیگر فقط صدایی بجا بماند و از سوی دیگر، حرکت به زایش معنایی جدید بیابد. از شگردهای ترکیبی هم در شعرش به خوبی بهره می‌گیرد و در قید و بندِ شگردهای رایج شعر و نیز در قید و بندِ صرف و نحو رایج زبان هم نیست. همهٔ اشعارش را هم با دو نقطهٔ آغازین همراه می‌کند.

زوفی در برخی از شعرهایش، از گروه وین^۲ و رویکرد

1- Literatur der Auszehrung

2- Wiener Gruppe

ساختار شکنانه این گروه به کارکرد زبان، تأثیر پذیرفته است، ساختارهای موجود را درهم می‌ریزد، انگار که می‌سایدشان و به زبان اجازه می‌دهد تا به خودی خود بگوید و قوام بیابد. در برخی اشعارش و در رویکردش به زبان، با الفریده پلینک^۱، بانوی نویسنده اتریشی همگام است و نوسانی میان معنا و آوا و در نتیجه، نوعی موسیقایی در زبان و با زبان می‌آفریند و فراتر از آن، انگار که قطعه‌ای موسیقی با زبان خلق می‌کند که از رسانه‌های هنری دیگر هم بی‌بهره نیست، شبیه به آنچه شعر ملموس^۲ از موسیقی و هنرهای تجسمی برگرفته است. آموخته‌های زوفی از موسیقی، در شکل‌گیری این زبان منحصر بفردش بی‌تأثیر نیست. او از شگرد رهاشدگی در کلام بهره می‌برد و در این رهاشدگی، توصیفگر وضعیت است، پرسش‌های اساسی زندگی را طرح می‌کند و مانند هایکو^۳، گاهی راهی از زیستن را تعریف می‌کند و ما را با آنچه در پیرامون می‌گذرد، رودررو می‌کند. در عاشقانه‌هایش با یاری‌گانه می‌شود و او را برای زخمه‌زدن به چنگ عشق، طلب می‌کند. دستان عاشق در شعر او به پیچکی می‌ماند که در گیسوی یار پیچیده است یا حضور عشق، پهنه‌ای وسیع برای تغییر پارادایم^۴ زندگی‌ست. در شعرش، زمین میزبان ماست و ما میهمان او، کهکشان تماشاگه ماست.

بازگردان همه خصلت‌های خاص و بدیع زبانی-املائی-نگارشی-آوایی و یا کارکرد منحصر بفرد برخی عبارات و واژه‌های

- 1- Elfriede Jelinek
- 2- konkrete Poesie
- 3- Haiku
- 4- Paradigma

خاص که در برخی از شعرهایش بدان اشاره شد، ناممکن بود یا ترجمه آنها را با نقصی اساسی روبرو می کرد. به همین دلیل در این گلچین، شعرهایی را برگزیدم که هر یک از آنها برخی از خصلت های خاص شعر او و یا نگاه متفاوت او را به نگاهی یا تجربه ای درونی و شخصی، اجتماعی یا دنیوی از زمانه ما نشان می دهد. امیدوارم این گفتار کوتاه با اشاره به مهم ترین ویژگی های شعر او، در شناختی بهتر از او روشنگر باشد. لازم می دانم از دوست مترجم آقای امیر همایونی برای نشر اثر، از بانو اگنس پاولا شاوب (Agnes Kueng) که مرا در شناخت بهتر از شعر معاصر آلمانی زبان، صمیمانه همراهی کرد، از دوست اتریشی ام، آقای مارتین زاتلدر (Martin Sattleder)، از خانم دکتر بیرگیت گشیر (Fr. dr. Birgit Gschi)، از دوست ارجمند آقای دکتر مجید طاووسی، از دوست ارزشمند و همکار مترجم، آقای فاسم مومنی که در واکاوی مفهومی از والتر بنیامین در یکی از شعرهای این مجموعه از مشورتشان بهره بردم، صمیمانه تشکر کنم. از بانو بیحانه مشکلائی که در بازخوانی و ویراست ترجمه اشعار، همراهی ارزشمندی داشتند و نیز اشارات سودمند دوست عزیز، یوسف خوش نظر، صمیمانه تشکر می کنم.

عباسعلی صالحی

اصفهان

خردادماه ۱۴۰۰ خورشیدی